

บทที่ 3

สถานการณ์ด้านตลาดแรงงานของจังหวัดนราธิวาส

3.1 สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

3.1.1 ภาพรวมจังหวัด¹

จังหวัดนราธิวาส เป็นจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดสงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส โดยจังหวัดนราธิวาส ตั้งอยู่บนฝั่งทะเลด้านตะวันออกของแหลมมลายู ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 1,149 กิโลเมตร สามารถเดินทางจากกรุงเทพได้ทั้งเครื่องบิน รถไฟ และรถยนต์ โดยสภาพทั่วไปพื้นที่เป็นป่าและภูเขา ประมาณ 2 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งหมด มีภูเขาหนาแน่นแถบทิศตะวันตกเฉียงใต้ จดเทือกเขาสันกาลาคีรี ซึ่งเป็นแนวกันพรหมแดนไทย-มาเลเซีย ลักษณะของพื้นที่มีความลาดเอียงจากทิศตะวันตกไปสู่ทิศตะวันออก พื้นที่ราบส่วนใหญ่อยู่บริเวณติดกับอ่าวไทยและที่ราบลุ่มบริเวณแม่น้ำ 4 สายคือ แม่น้ำสายบุรี แม่น้ำบางนรา แม่น้ำตากใบ และแม่น้ำโก-ลก มีพื้นที่พรุจำนวนประมาณ 36,186 ไร่ มีประชากร 729,817 คน และจำนวนครัวเรือน 89,282 ครัวเรือน จุดเด่นด้านประชากรของจังหวัดนราธิวาส คือ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามประมาณ 82% ของประชากรทั้งหมด ประชากรมีภาษาพูดที่หลากหลาย เช่น ภาษาเง๊ะเห ของกลุ่มคนไทยพุทธดั้งเดิม และเป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่นของอำเภอตากใบ สำหรับคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม จะใช้ภาษาซึ่งเรียกว่า “ภาษามลายูถิ่น” หรือ “ภาษายาวี” ในชีวิตประจำวัน ซึ่งคล้ายคลึงกับภาษามลายูในประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และบรูไน ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบในการทำการค้ากับประเทศดังกล่าว

ข้อมูลจากยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัด ปี 2553 - 2556 พบว่า มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมีมูลค่าเท่ากับ 51,016 ล้านบาท (ข้อมูล ณ ราคาประจำปี 2552) แบ่งเป็นมูลค่าจากภาคเกษตรร้อยละ 57.7 และจากนอกภาคการเกษตรร้อยละ 42.3 รายได้ต่อหัวของประชากรจังหวัดนี้ประมาณ 65,629 บาท

จังหวัดนราธิวาสมีพื้นที่ถือครองด้านการเกษตร จำนวน 1,659,710 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 59.34 ของเนื้อที่ทั้งหมด พืชผลหลัก 4 ประเภทของจังหวัดนี้คือ 1) ยางพารา มีพื้นที่ปลูก 902,616 ไร่ 2) ข้าว มีพื้นที่ปลูก 107,270 ไร่ 3) ปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่ปลูก 41,652 ไร่ และ 4) ไม้ผล มีพื้นที่ปลูกไม้ผลที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ เงาะ 67,483 ไร่ เงาะ 31,056 ไร่ และทุเรียน 30,854 ไร่ รวมพื้นที่ปลูกไม้ผล 129,393 ไร่

อุตสาหกรรมของจังหวัดนี้ ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมการผลิตขนาดเล็ก มีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 245 โรง เงินลงทุนประมาณ 1,842 ล้านบาท จำนวนคนงานรวมทั้งสิ้น 3,260 คน

ส่วนภาคบริการ จังหวัดนราธิวาส มีการค้าส่งและค้าปลีก เป็นสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญ รองลงมาจากสาขาเกษตรกรรม โดยการค้าส่วนใหญ่เป็นการค้าเกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตร การประมง และเนื่องจาก

¹ ยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัดนราธิวาส ปี 2553 - 2556

เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้สุดของประเทศ มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย การค้าและบริการจึงมีทั้ง การค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน และการค้าภายในจังหวัด โดยศูนย์กลางทางธุรกิจการค้าที่สำคัญ คือ เทศบาลเมืองนราธิวาส เทศบาลเมืองสุไหงโก-ลก และเทศบาลเมืองตากใบ เนื่องจากชุมชนดังกล่าวเป็นชุมชนหลักทางธุรกิจการค้าในจังหวัดและการค้าชายแดน

3.1.2 สาขาทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

สาขาทางเศรษฐกิจที่สำคัญ เมื่อพิจารณาจากมูลค่าผลิตภัณฑ์ และอัตราการเจริญเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) จากสาขาการผลิตต่าง ๆ ในช่วง 5 ปี (2549-2553) ที่ผ่านมา พบว่า

1) ภาคเกษตรยังคงเป็นภาคการผลิตหลักของจังหวัดมากที่สุด ถึงแม้อัตราการเจริญเติบโตของ GPP จะลดลง ร้อยละ 1.36 สาเหตุเนื่องจากการผลิตในสาขาเกษตรกรรมและป่าไม้ลดตัวลงร้อยละ 2.47 ในขณะที่ภาคการผลิตสาขาการประมงขยายตัวสูงถึง ร้อยละ 19.59 แต่ก็ไม่สามารถส่งผลให้การเจริญเติบโตของ GPP ในภาคเกษตรมีค่าเป็นบวกได้ เพราะผลิตภัณฑ์สาขาประมงเทียบกับผลิตภัณฑ์สาขาเกษตรกรรมและป่าไม้มีสัดส่วนเพียง 1:10.62

2) ภาคบริการเป็นภาคที่มีความสำคัญรองลงมาเป็นอันดับ 2 มีอัตราการขยายตัวของ GPP ร้อยละ 2.35 โดยสาขาการผลิตที่มีการขยายตัวสูงที่สุดในภาคบริการได้แก่ สาขาสุขภาพ ร้อยละ 8.72 รองลงมา สาขาการเงิน ร้อยละ 7.41 สาขาการบริการภาคบังคับ ร้อยละ 7.10 สาขาการศึกษา ร้อยละ 5.50 สาขาโรงแรม และภัตตาคาร ร้อยละ 3.88 ตามลำดับ

3) ภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคการผลิตที่มีความสำคัญรองลงมาเป็นอันดับ 3 แต่มีอัตราการขยายตัวของ GPP สูงสุด ร้อยละ 4.81 เมื่อเทียบกับภาคการผลิตอื่น ๆ โดยสาขาการผลิตในภาคอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูงสุด ได้แก่ สาขาการก่อสร้าง ร้อยละ 11.86 รองลงมา สาขาการไฟฟ้า ก๊าซ ประปา ร้อยละ 4.55 และสาขาการผลิต ร้อยละ 1.25 ตามลำดับ

4) สาขาการผลิตที่เป็นปัญหา คือ อัตราการขยายตัวลดลง ได้แก่ สาขาเกษตรกรรมและป่าไม้ มีอัตราการขยายตัวลดลง ร้อยละ 2.47 สาขาการทำเหมืองแร่ เหมืองหิน ลดลงร้อยละ 3.58 และสาขาการขนส่ง-ปลีก ของใช้ในครัวเรือนลดลงร้อยละ 2.93 ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานทั้งในภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม

3.2 สถานการณ์ด้านแรงงาน

3.2.1 ภาพรวมการจ้างงานของจังหวัด

จังหวัดนราธิวาส มีประชากรในปี 2553 จำนวน 584,507 คน มีกำลังแรงงาน 398,037 คน หรือร้อยละ 68.10 ของประชากรทั้งจังหวัด โดยมีผู้ว่างงานรวม 10,192 คน หรือร้อยละ 2.56 ของกำลังแรงงาน และเมื่อเปรียบเทียบภาพรวมของตลาดแรงงานทั้งจังหวัด ระหว่างปี 2549-2553 จะพบข้อเท็จจริง ดังนี้

1) กำลังแรงงานมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.49 ต่อปี ในขณะที่ภาคเศรษฐกิจมีอัตราการขยายตัวของการจ้างงานเพิ่มขึ้นสูงกว่า คือ ร้อยละ 3.93 ต่อปี ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้ปัญหาการว่างงานลดลง

2) ภาคการผลิตที่มีอัตราการจ้างงานขยายตัวสูงสุด ได้แก่ ภาคบริการที่มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 7.06 ต่อปี โดยสาขาการผลิตในภาคบริการที่มีอัตราการขยายตัวสูงสุด ได้แก่ สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ รถจักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน ร้อยละ 7.89 ต่อปี รองลงมา ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวร้อยละ 3.52 โดยสาขาการผลิตในภาคอุตสาหกรรมที่มีอัตราการขยายตัวสูงสุด ได้แก่ สาขาไม้และเครื่องเรือนร้อยละ 13.59 ต่อปี และภาคเกษตรกรรม ขยายตัวร้อยละ 1.36 ต่อปี โดยสาขาการผลิตในภาคเกษตรกรรมที่มีอัตราการขยายตัวสูงสุด ได้แก่ สาขาอาหารและอาหารสัตว์ ร้อยละ 20.59 ต่อปี ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณว่าภาคการผลิต หรือสาขาการผลิตเหล่านี้จะเป็นสาขาการผลิตสำคัญในการดูดซับแรงงานในอนาคต

3) การจ้างงานของภาคบริการ โดยเฉพาะสาขาสื่อกลางทางการเงิน ซึ่งว่าจ้างแรงงานที่มีการศึกษาลดลง 44.2% ต่อปี แต่ GPP ของสาขานี้กลับเพิ่มขึ้น 7.6 % ในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งส่งสัญญาณเด่นชัดว่าสาขานี้ไม่ใช่แหล่งจ้างงานของบัณฑิตที่สำคัญอีกต่อไป

3.2.2 สรุปสถานการณ์ด้านอุปสงค์ของตลาดแรงงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

ข้อมูลที่ใช้ทำรายงานในส่วนนี้ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจอุปสงค์และอุปทานของจังหวัด โดยใช้กรอบประชากรที่มาจากสำนักงานประกันสังคม ดังนั้น จำนวนแรงงานที่รายงานในตารางดังต่อไปนี้ จึงเป็นจำนวนเฉพาะผู้ที่ทำงานอยู่ในตลาดที่เป็นทางการ (Formal market) ที่เป็นสมาชิกของประกันสังคมเท่านั้น จำนวนรวมจะไม่เท่ากับจำนวนการจ้างงานที่สำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติที่ได้กล่าวถึงในตอนต้นที่ 3.2.1

1) จำนวนผู้มีงานทำตามระดับฝีมือแรงงาน

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ทำงานทั้งหมดที่ทำงานในทุกภาคอุตสาหกรรม (ปี 2554)

ระดับฝีมือแรงงาน	ชาย		หญิง		รวมเฉลี่ย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้เชี่ยวชาญผู้บริหาร	336	5.03	186	4.41	522	4.79
แรงงานฝีมือระดับสูง	249	3.73	280	6.64	529	4.86
แรงงานฝีมือ	1,461	21.88	1,156	27.42	2,617	24.02
แรงงานกึ่งฝีมือ	1,396	20.91	1,056	25.05	2,452	22.51
แรงงานฝีมือต่ำ	3,235	48.45	1,538	36.48	4,773	43.82
รวม	6,677	100	4,216	100	10,893	100

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตารางที่ 3.1 พบว่า

(1) ตลาดแรงงานยังคงประกอบด้วย แรงงานฝีมือระดับต่ำในสัดส่วนมากที่สุด ร้อยละ 43.82 รองลงมาคือแรงงานฝีมือ ร้อยละ 24.02 แรงงานกึ่งฝีมือ ร้อยละ 22.51 แรงงานฝีมือระดับสูง ร้อยละ 4.86 และผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ร้อยละ 4.79 ตามลำดับ

(2) ตลาดแรงงานยังคงใช้แรงงานฝีมือต่ำ กึ่งฝีมือ และมีฝีมือ เป็นสัดส่วนที่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับแรงงานฝีมือระดับสูง และผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร คือร้อยละ 90.35 : 9.65

2) จำนวนแรงงานตามระดับการศึกษา ซึ่งมีข้อเท็จจริงคือ

(1) ยังมีผู้ทำงานมีวุฒิการศึกษาในระดับล่าง (ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า) และอยู่ในภาคเกษตรกรรมเป็นจำนวนมากที่สุด

(2) ภาคการผลิตมีแนวโน้มความต้องการแรงงานในระดับการศึกษาปริญญาตรีสูงกว่าทุกระดับการศึกษา

(4) ผู้ที่จบ ปวช. ทำงานที่มีทักษะระดับแรงงานกึ่งฝีมือเป็นต้นไป และสาขาที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานหรือนิยมจ้างแรงงาน 3 ลำดับแรก คือ สาขาอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ และสาขาอื่นๆ ไป

(5) ในระดับอนุปริญญา ใช้งานมากในสาขาอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ และเทคโนโลยีสารสนเทศ

(6) ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป ตลาดต้องการใช้งานในหลายสาขาแต่มีการใช้งานมากที่สุด ใน 3 สาขาแรก คือ พาณิชยกรรม เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ วิศวกรรม/สถาปัตยกรรม และเกษตรกรรมฯ

3) การออกและสาเหตุการออกจากงาน

ตารางที่ 3.2 แสดงการออกจากงานของจังหวัดจำแนกตามเพศ

สาเหตุการออก	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	รวม
1. ลาออกเอง	607	88.31	308	94.24	915	90.22
2. ลดงาน	31	4.51	2	0.73	33	3.29
3. ทำผิด	41	5.96	1	0.31	42	4.14
4. เหตุผลอื่น	8	1.22	15	4.72	24	2.35
รวม	687	100	327	100	1,014	100

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตารางที่ 3.2 พบว่าคนงานมากกว่าร้อยละ 90 ลาออกจากงานเอง ซึ่งเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงภาวะตลาดแรงงานได้ระดับหนึ่ง ยังมีจำนวนผู้ลาออกมากเท่าใด เปรียบเทียบกับจำนวนการจ้างงานในขณะใด

ขณะหนึ่ง แสดงให้เห็นถึงความไม่มั่นคงของแหล่งจ้างงาน และ/หรือมีการแย่งคนงานในระดับที่สูง เนื่องจากตลาดมีอุปสงค์แรงงานส่วนเกิน

4) จำนวนแรงงานที่ขาดแคลน

จำนวนแรงงานที่ขาดแคลนจะสะท้อนภาพความต้องการของตลาดแรงงานซึ่งอาจจะดึงตัวโดยตรง โดยสภาวะการขาดแคลนดังกล่าวนี้ สะท้อนทั้งการขาดแคลนในเชิงปริมาณและคุณภาพ ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องด้านอุปทานของแรงงาน สามารถวางแผนในการจัดหาและในการรักษามูลค่ากรในสาขาที่ขาดแคลนเป็นพิเศษ

ตารางที่ 3.4 แสดงตำแหน่งงานที่ขาดแคลนแรงงาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ลำดับที่	ตำแหน่ง	ต่ำกว่า ม.3	ม.3	ม.6	ปวช.	ปวส./อนุปริญญา	ปริญญาตรี	รวม
1.	ช่างไม้ทั่วไป	51	-	-	-	-	-	51
2.	ช่างปูพื้นหินอ่อน	51	-	-	-	-	-	51
3.	ช่างฉาบปูน	51	-	-	-	-	-	51
4.	นักเกษตรกรรมและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องอื่นๆ	10	10	10	-	-	-	30
5.	ผู้ให้บริการทั่วไปในโรงแรม	-	-	-	-	22	-	22
6.	พนักงานบัญชี	-	-	-	9	4	6	19
7.	พนักงานจัดซื้อ	-	-	-	10	-	-	10
8.	พนักงานขายสินค้า (ประจำร้าน) ; พนักงานขายของหน้าร้าน	-	-	14	1	-	-	15
9.	ช่างซ่อมตัวถังรถยนต์ ; ช่างเคาะพ่นสีรถยนต์	13	-	-	-	2	-	15
10.	ช่างเชื่อมและช่างตัดโลหะอื่นๆ	12	-	-	-	-	-	12
11.	ช่างปรับอิเล็กทรอนิกส์ (คอมพิวเตอร์)	-	-	-	-	12	-	12
12.	อื่นๆ	38	20	7	17	22	10	114
	รวม	226	30	31	37	62	16	402

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตารางที่ 3.4 แสดงตำแหน่งงานที่ขาดแคลนแรงงานจำแนกตามวุฒิการศึกษา 10 ตำแหน่งงาน จากทั้งหมด 61 ตำแหน่งงาน รวมขาดแคลนแรงงาน จำนวน 402 อัตรา โดยพบว่าวุฒิการศึกษาที่มีตำแหน่งงานของ

แรงงานขาดแคลนมากที่สุด คือ วุฒิกการศึกษาต่ำกว่า ม. 3 โดยตำแหน่งงานที่ขาดแคลนแรงงานมากที่สุด ในวุฒิกศึกษานี้คือ ตำแหน่งช่างไม้ทั่วไป ช่างปูนหินอ่อน ช่างฉาบปูน ตำแหน่งละ 51 อัตรา รองลงมา คือ ตำแหน่งช่างซ่อมตัวถังรถยนต์; ช่างเคาะฟันสีรถยนต์ จำนวน 13 อัตรา และตำแหน่งช่างเชื่อมช่างตัดโลหะอื่น ๆ จำนวน 12 อัตรา

วุฒิกการศึกษาที่มีตำแหน่งงานของแรงงานขาดแคลนรองลงมาเป็นอันดับที่ 2 คือวุฒิกการศึกษา ปวส./อนุปริญญาโดยตำแหน่งงานที่ขาดแคลนแรงงานมากที่สุด ในวุฒิกศึกษานี้ คือ ผู้ให้บริการทั่วไปในโรงแรม จำนวน 22 อัตรา รองลงมา คือ ช่างปรับอิเล็กทรอนิกส์ (คอมพิวเตอร์) จำนวน 12 อัตรา และตำแหน่งพนักงานบัญชี จำนวน 4 อัตรา

วุฒิกการศึกษาที่มีตำแหน่งงานของแรงงานขาดแคลนรองลงมาเป็นอันดับที่ 3 คือวุฒิกการศึกษา ปวช. โดยตำแหน่งงานที่ขาดแคลนแรงงานมากที่สุด ในวุฒิกศึกษานี้ คือ ตำแหน่งพนักงานจัดซื้อ จำนวน 10 อัตรา รองลงมา คือ ช่างปรับอิเล็กทรอนิกส์ (คอมพิวเตอร์) จำนวน 12 อัตรา และตำแหน่งพนักงานบัญชี จำนวน 9 อัตรา และ พนักงานขายสินค้า (ประจำร้าน) ; พนักงานขายของหน้าร้าน จำนวน 1 อัตรา

5) การใช้บริการพัฒนาฝีมือแรงงาน

ข้อมูลส่วนนี้ช่วยให้ทราบถึงแหล่งที่กำลังแรงงานพึงพา เมื่อต้องการพัฒนาฝีมือแรงงานของตนเอง

ตารางที่ 3.5 แสดงการใช้บริการพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนครราชสีมา

แหล่งพัฒนาฝีมือแรงงาน	เคยใช้	
	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
1. กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	99	51.83
2. สถาบันการศึกษาของรัฐ	51	26.70
3. สถาบันฝึกอบรมเอกชน	26	13.61
4. หน่วยงานอื่นๆ	15	7.85
รวม	191	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : สถานประกอบการไม่เคยใช้บริการพัฒนาฝีมือแรงงาน จำนวน 223 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 53.86 ของสถานประกอบการที่ทำการสำรวจ (414 แห่ง)

จากตารางที่ 3.5 แสดงการใช้บริการพัฒนาฝีมือแรงงานจากแหล่งพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนครราชสีมา ของสถานประกอบการ ซึ่งพบว่า สถานประกอบการกิจการ ส่วนมากไม่เคยใช้บริการพัฒนาฝีมือแรงงาน จำนวน 223 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 53.86 และเคยใช้บริการพัฒนาฝีมือแรงงานจำนวน 191 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 46.14 ของสถานประกอบการที่ทำการสำรวจทั้งหมด โดยแหล่งพัฒนาฝีมือแรงงานที่สถานประกอบการใช้บริการมาก

ที่สุด คือ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน จำนวน 99 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 51.83 รองลงมา คือ สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ของรัฐ จำนวน 51 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 26.70 สถาบันฝึกอบรม จำนวน 26 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 13.61 และหน่วยงานอื่น ๆ จำนวน 15 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 7.85

ตารางที่ 3.6 แสดงแผนการส่งพนักงานเข้าฝึกอบรมยกระดับฝีมือแรงงาน

หน่วย : แห่ง (จำนวนสถานประกอบการ)

ประเภทกิจการ	ส่งพนักงานเข้าอบรม (จำนวน)		ส่งพนักงานเข้าอบรม (ร้อยละ)	
	มีแผน	ไม่มีแผน	มีแผน	ไม่มีแผน
1. การเลี้ยงสัตว์บกและสัตว์น้ำ	-	-	-	-
2. อาหารและอาหารสัตว์	2	43	5.33	94.67
3. สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	-	11	-	100.00
4. รองเท้าและเครื่องหนัง	-	2	-	100.00
5. อัญมณีและเครื่องประดับ	-	-	-	-
6. ไม้และเครื่องเรือน	2	29	6.45	93.55
7. กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ	-	-	-	-
8. ปิโตรเลียม	-	2	-	100.00
9. ปิโตรเคมี	-	-	-	-
10. เคมี	-	-	-	-
11. ยางพาราและผลิตภัณฑ์ยาง	-	4	-	100.00
12. ผลิตภัณฑ์พลาสติก	-	1	-	100.00
13. เซรามิก และแก้ว	-	3	-	100.00
14. เหล็กและเหล็กกล้า	-	-	-	-
15. แม่พิมพ์	-	10	-	100.00
16. ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	-	10	-	100.00
17. ยานยนต์และชิ้นส่วน	3	96	3.03	96.97
18. อุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ	4	57	6.32	93.68
19. เหมืองแร่และเหมืองหิน	-	3	-	100.00
20. ก่อสร้าง	-	104	-	100.00
21. โลจิสติกส์	-	14	-	100.00
22. โรงแรม กภัตาคารและร้านอาหาร	9	131	6.63	93.37
23. การท่องเที่ยว	-	9	-	100.00

24. ค้าส่ง ค้าปลีก	44	544	7.45	92.55

ตารางที่ 3.6 (ต่อ)

ประเภทกิจการ	ส่งพนักงานเข้าอบรม (จำนวน)		ส่งพนักงานเข้าอบรม (ร้อยละ)	
	มีแผน	ไม่มีแผน	มีแผน	ไม่มีแผน
25. สถาบันการเงิน บริการด้านธุรกิจ	21	44	31.69	68.31
26. โรงพยาบาล บริการสุขภาพ	3	14	20.00	80.00
27. อสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า	-	10	-	100.00
28. การบริการอื่นๆ	1	122	0.81	99.19
รวม	89	1,263	6.61	93.39

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตารางที่ 3.6 พบว่าอุตสาหกรรมและบริการที่มีแผนจะส่งพนักงานฝึกฝีมือแรงงานในปี 2555 มีน้อยมาก รวมกันได้เพียง 89 คน หรือร้อยละ 6.61 เท่านั้น โดยสาขาที่ต้องการส่งพนักงานเข้าอบรม 3 ลำดับแรก คือ ค้าส่ง ค้าปลีก จำนวน 44 คน รองลงมา คือ สถาบันการเงิน บริการด้านธุรกิจ จำนวน 21 คนและโรงแรม กภัตตาคารและร้านอาหาร จำนวน 9 คน

6) หลักสูตรฝึกอบรมที่ต้องการ

ตารางที่ 3.6 แสดงหลักสูตรฝึกอบรมที่ต้องการ

หลักสูตร	คน
1. พนักงานขาย	78
2. ช่างซ่อมรถยนต์	16
3. ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์	14
4. ช่างตัดผ้า	14
5. ช่างบำรุงรักษารถยนต์	12

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตารางที่ 3.6 แสดงถึงหลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้ประกอบการต้องการ 5 อันดับแรก ประกอบด้วย พนักงานขาย จำนวน 78 คน ช่างซ่อมรถยนต์ 16 คน ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ 14 คน ช่างตัดผ้า 14 คน และช่างบำรุงรักษารถยนต์ 12 คน

จากข้อมูลดังกล่าวนี้ ทำให้เห็นว่ามีการใช้บริการจากแหล่งพัฒนาฝีมือแรงงานในจังหวัดน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนสถานประกอบการที่ทำการผลิตอยู่ในประเภทอุตสาหกรรมต่างๆ ทำให้สถาบันการฝึกอบรมเหล่านี้ยังไม่ถูกใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

7) ระดับเงินเดือนและทักษะ

ตารางที่ 3.5 แสดงระดับเงินเดือนเริ่มต้นของผู้มีทักษะตั้งแต่ระดับทักษะต่ำไปจนถึงแรงงานระดับผู้เชี่ยวชาญหรือผู้บริหาร ข้อมูลในตารางอาจจะมีค่าเฉลี่ยของค่าจ้างไม่ครบทุกประเภท และระดับทักษะ อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าค่าจ้างเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามระดับทักษะที่สูงขึ้น

ตารางที่ 3.5 แสดงระดับเงินเดือนเริ่มต้นเฉลี่ยจำแนกตามสาขาการผลิตและบริการ

สาขา	ระดับทักษะ				
	1	2	3	4	5
1. เลี้ยงสัตว์และสัตว์น้ำ	na	na	na	na	na
2. อาหารและอาหารสัตว์	4,695	6,437	8,273	9,400	18,000
3. สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	5,000	5,200	8,000	na	20,000
4. รองเท้าและเครื่องหนัง	5,200	5,500	12,000	na	na
5. อัญมณีและเครื่องประดับ	na	na	na	na	na
6. ไม้และเครื่องเรือน	5,006	5,622	6,007	8,866	20,278
7. กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ	na	na	na	na	na
8. ปิโตรเลียม	3,000	4,000	na	na	na
9.ปิโตรเคมี	na	na	na	na	na
10. เคมี	na	na	na	na	na
11. ยางพาราและผลิตภัณฑ์ยาง	4,500	na	na	na	9,000
12. ผลิตภัณฑ์พลาสติก	4,500	na	na	na	na
13. เซรามิกส์และแก้ว	na	na	na	na	na
14. เหมืองแร่และเหล็กกล้า	na	na	na	na	na
15. แม่พิมพ์	5,409	6,214	8,409	na	10,000
16. ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	5,000	5,100	6,200	6,500	47,000
17. ยานยนต์และชิ้นส่วน	5,235	5,851	6,935	11,031	14,845
18. อุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ	5,283	5,196	7,137	8,204	11,094
19. เหมืองแร่และเหมืองหิน	5,000	6,000	7,000	na	na
20. ก่อสร้าง	5,436	6,144	7,452	10,000	11,777
21. โลจิสติกส์	4,814	6,750	7,000	9,000	14,000

สาขา	ระดับทักษะ				
	1	2	3	4	5
22. โรงแรม ภัตตาคารและร้านอาหาร	4,204	4,429	6,200	10,963	17,145
23. การท่องเที่ยว	5,750	na	6,200	na	13,500
24. การค้าส่ง ค้าปลีก	4,804	5,700	6,282	10,231	21,113
25. สถาบันการเงิน	5,183	8,200	9,241	13,466	15,000
26. โรงพยาบาล บริการสุขภาพ	3,000	3,500	6,500	10,000	20,000
27. อสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า	5,100	5,800	7,500	12,000	16,538
28. บริการอื่นๆ	4,927	5,160	6,250	9,250	13,343

หมายเหตุ : ระดับทักษะ 1 = แรงงานฝีมือต่ำ 2 = แรงงานกึ่งฝีมือ 3 = แรงงานฝีมือ 4 = แรงงานฝีมือระดับสูง 5 = กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

จากตารางที่ 3.5 ระดับเงินเดือนซึ่งเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความก้าวหน้าในอาชีพ โดยวัดจากระดับทักษะที่แตกต่างกันกับอัตราเงินเดือนที่ได้รับ จะเห็นว่าอุตสาหกรรมที่มีระดับเงินเดือนเพิ่มสูงสุดตามระดับทักษะ คือ ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ รองลงมา คือ การค้าส่ง ค้าปลีก ไม้และเครื่องเรือน และ โรงพยาบาล บริการสุขภาพ และสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

7) ปัญหาด้านทักษะ (ความสามารถของแรงงาน)

สาขาการผลิตและบริการจะมีความสามารถ (Competency) Gap ที่ควรได้รับการพัฒนา ยกเว้นแตกต่างกันออกไปตามระดับทักษะของแรงงาน 5 ระดับ ถ้า Gap มากกว่า 1.0 ถือว่าค่อนข้างจะเป็นปัญหาเชิงคุณภาพเร่งด่วนควรปรับปรุงตามระดับทักษะและกลุ่มอุตสาหกรรม ดังนี้

1) ระดับแรงงานไร้ฝีมือ

ในกลุ่มระดับแรงงานไร้ฝีมือพบว่า

- สาขาอสังหาริมทรัพย์มีปัญหาอยู่ในระดับสูงมาก (GAP > 2.0) เกือบทุกระดับความสามารถ ยกเว้นความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ โดยมีปัญหาความสามารถสูงสุดในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา รองลงมา คือ การทำงานเป็นกลุ่ม เทคนิคการปฏิบัติงาน การบริหารจัดการ และภาษาต่างประเทศ ตามลำดับ

- สาขาอาหารและอาหารสัตว์ มีปัญหาอยู่เกือบทุกระดับความสามารถ ยกเว้น ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ โดยมีปัญหาความสามารถสูงสุดในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหา รองลงมา คือ การทำงานเป็นกลุ่ม เทคนิคในการปฏิบัติงาน ภาษาต่างประเทศ และการบริหารจัดการ ตามลำดับ

- สาขาโรงแรม ภัตตาคารและร้านอาหาร มีปัญหาความสามารถสูงสุดในด้านเทคนิคในการปฏิบัติงาน การวิเคราะห์แก้ไขปัญหา การทำงานเป็นกลุ่ม และการบริหารจัดการ ตามลำดับ

- สาขาไม้และเครื่องเรือน มีปัญหาความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม วิเคราะห์แก้ไขปัญหา และเทคนิคในการปฏิบัติงาน

2) ระดับแรงงานกึ่งฝีมือ

ในกลุ่มระดับแรงงานกึ่งฝีมือพบว่า

- สาขาสถาบันการเงิน บริการด้านธุรกิจ มีปัญหาในทุกระดับความสามารถ ยกเว้นความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม โดยมีปัญหาสูงสุดในด้านวิเคราะห์แก้ไข้ปัญหา ด้านคอมพิวเตอร์ ด้านภาษาต่างประเทศ เทคนิคในการปฏิบัติงาน และการบริหารจัดการ ตามลำดับ
- สาขาโรงแรม กภัตตาคารและร้านอาหาร มีปัญหาในทุกระดับความสามารถ ยกเว้นความสามารถเทคนิคในการปฏิบัติงาน โดยมีปัญหาความสามารถสูงสุดในด้านการทำงานเป็นกลุ่ม บริหารจัดการ ภาษาต่างประเทศ คอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์แก้ไข้ปัญหา ตามลำดับ
- สาขาส่งหาริมทรัพย์ มีปัญหาในระดับความสามารถสูง (GAP=2.0) ในการวิเคราะห์ปัญหา การทำงานเป็นกลุ่ม เทคนิคในการปฏิบัติงาน และการบริหารจัดการ

3) ระดับแรงงานฝีมือ

ในกลุ่มระดับแรงงานฝีมือพบว่า

- สาขาส่งทอและเครื่องนุ่งห่ม มีปัญหาด้านการบริหารจัดการ
- สาขาอาหารและอาหารสัตว์ มีปัญหาด้านคอมพิวเตอร์
- สาขาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ มีปัญหาด้านการวิเคราะห์แก้ไข้ปัญหา
- สาขาโรงแรม กภัตตาคารและร้านอาหาร มีปัญหาด้านการวิเคราะห์แก้ไข้ปัญหา

4) ระดับแรงงานฝีมือระดับสูง

ในกลุ่มระดับแรงงานฝีมือสูงพบว่า

- สาขาอาหารและอาหารสัตว์ มีปัญหาภาษาต่างประเทศค่อนข้างสูง (GAP=2.33) รองลงมาด้านคอมพิวเตอร์
- สาขาโรงแรม กภัตตาคารและร้านอาหาร มีปัญหาด้านคอมพิวเตอร์ และภาษาต่างประเทศ ตามลำดับ
- สาขาไม้และเครื่องเรือน มีปัญหาด้านภาษาต่างประเทศ
- สาขาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ มีปัญหาในการวิเคราะห์แก้ไข้ปัญหา
- สาขาก่อสร้าง มีปัญหาด้านการบริหารจัดการ
- สาขาโลจิสติกส์ มีปัญหาด้านเทคนิคในการปฏิบัติงาน
- สาขาสถาบันการเงิน บริการด้านธุรกิจ มีปัญหาด้านภาษาต่างประเทศ

5) ระดับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

- สาขาช่างพาราและผลิตภัณฑ์ยาง ไม้และเครื่องเรือน และอาหารและอาหารสัตว์ มีปัญหาในด้านภาษาต่างประเทศ และเทคนิคในการปฏิบัติงาน
- สาขาอาหารและอาหารสัตว์ มีปัญหาด้านภาษาต่างประเทศและคอมพิวเตอร์
- สาขารองเท้าและเครื่องหนัง มีปัญหาด้านการทำงานเป็นกลุ่ม
- สาขาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และสถาบันการเงิน บริการด้านธุรกิจ

9) ปัญหาความรู้ของพนักงาน

ตารางที่ 3.6 แสดงปัญหาด้านความรู้ของพนักงาน

ระดับความรู้	ร้อยละของปัญหา			
	ไม่มีปัญหา	ปัญหาน้อย	ปานกลาง	มาก
1. ขาดความรู้ความเข้าใจด้านทักษะ	185 (13.98)	219 (16.57)	338 (25.54)	581 (43.91)
2. ขาดความรู้ด้านคอมพิวเตอร์	556 (41.60)	173 (12.92)	333 (24.92)	275 (20.57)
3. ขาดความรู้ด้านกฎหมาย	632 (47.28)	198 (14.84)	314 (23.50)	192 (14.38)
4. ขาดความรู้เทคนิคเฉพาะงาน	232 (17.46)	168 (12.66)	329 (24.79)	599 (45.08)
5. ขาดความรู้ด้านอื่นๆ	54 (34.56)	33 (21.13)	21 (13.16)	49 (16.22)

ปัญหาของพนักงานในภาคอุตสาหกรรมพบว่า ขาดความรู้เทคนิคเฉพาะงานมากที่สุด ร้อยละ 45.08 รองลงมาขาดความรู้ความเข้าใจด้านทักษะ ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ ความรู้ด้านกฎหมาย และความรู้ด้านอื่นๆ ตามลำดับ

3.3 สรุปสถานการณ์ด้านอุปทานของตลาดแรงงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

3.3.1 สรุปผลสำรวจสถานการณ์ด้านอุปทานในเชิงปริมาณ ปี 2553

1) จำนวนผู้สำเร็จมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีจำนวน 4,524 คน และ 2,845 คน ตามลำดับ

2) ในระดับ ปวช. มีผู้สำเร็จการศึกษารวม 366 คน มีผู้จบสาขาอุตสาหกรรมมากที่สุด จำนวน 228 คน รองลงมาเป็นสาขาพาณิชยกรรมและบริหารธุรกิจ จำนวน 95 คน สาขาอื่นๆ 41 คน และสาขาเกษตรกรรม 2 คน

3) ระดับ ปวส./อนุปริญญา มีผู้สำเร็จการศึกษา รวม 762 คน จบในสาขาอื่นๆ มากที่สุด 291 คน สาขาพาณิชยกรรมและบริหารธุรกิจ 220 คน สาขาอุตสาหกรรม 168 คน และสาขาเกษตรกรรม 83 คน

4) มีผู้จบปริญญาตรีรวมกัน 291 คน แบ่งเป็นผู้จบสาขาสำคัญ 5 ลำดับแรกคือ

ตารางที่ 3.7 แสดงสัดส่วนผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาที่สำคัญ

สาขาวิชา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สุขภาพ การแพทย์	103	35.40
2. วิศวกรรม สถาปัตยกรรม	65	22.34
3. เกษตรกรรม ประมง วนศาสตร์	64	22.00
4. พาณิชยกรรม บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์	57	19.58
5. มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ อักษรศาสตร์	2	0.68
รวม	291	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

5) การที่จะมีแรงงานออกสู่ตลาดแรงงานมากขึ้นขึ้นอยู่กับจำนวนผู้ศึกษาต่อเป็นนักเรียนต่างจังหวัดและอัตราการมีงานทำ ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า

- หญิงเรียนต่อมากกว่าชาย ทุกระดับการศึกษา (ยกเว้นระดับ ปวส. เท่ากัน)
- ในระดับ ปวช. มีสัดส่วนของนักศึกษาจากต่างจังหวัดมากที่สุด
- นักศึกษาจากต่างจังหวัดส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย
- อัตราการมีงานทำของผู้จบการศึกษา พบว่าผู้จบการศึกษาในระดับ ปวส./อนุปริญญา มีอัตราการมีงานทำสูงที่สุด ร้อยละ 4 รองลงมาคือ ผู้จบ ม.6 ร้อยละ 2.99 และผู้จบการศึกษาในระดับ ม.3 ร้อยละ 1.61

3.3.2 สรุปผลสำรวจเชิงคุณภาพของผู้ผลิตกำลังคน

1) สถานศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า หลักสูตรที่ใช้อยู่มีความเหมาะสมมากในทุกระดับการศึกษา โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2548 – 2552) สถานศึกษาส่วนใหญ่เคยปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดมาแล้ว

2) ในระดับ ม.3 และ ม.6 มีครูเพียงพอมากกว่าร้อยละ 66.41 และส่วนใหญ่เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ

3) สถานศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าคุณภาพการศึกษาจะดีขึ้นถ้าได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการมาเป็นครูพิเศษ โดยพบว่าในระดับตั้งแต่ ม.3 ขึ้นไปมีการขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการ/สถานประกอบการที่เกี่ยวข้องหรือมีประสบการณ์ตรงมาเป็นผู้บรรยายพิเศษ/อาจารย์พิเศษ

4) ตั้งแต่ระดับ ปวช. ขึ้นไปมีสถานประกอบการให้ความร่วมมือในการฝึกงานมาก ร้อยละ 55.02 ซึ่งนักศึกษา ปวช. ขึ้นไป ทุกคนผ่านการ ฝึกงานอย่างน้อย 1 ครั้ง หรือร้อยละ 68.64

5) ปัญหาที่ผู้ประกอบการพบสำหรับแรงงานระดับม.3 คือ ทำงานได้ไม่ดี (ทั้งตั้งใจและไม่ตั้งใจ) สูงถึงร้อยละ 80

6) สำหรับแรงงานระดับ ม.6 ส่วนใหญ่มีความตั้งใจทำงานมากกว่าร้อยละ 50

7) โรงเรียนทั้งระดับ ม.3 และ ม.6 ส่วนใหญ่ไม่มีนโยบายเพิ่มนักเรียน แต่ในระดับการศึกษาตั้งแต่ ปวช. เป็นต้นไป มีนโยบายขยายสาขา/คณะที่สอน อยู่ในระดับสูงโดยเฉพาะระดับการศึกษาปริญญาตรี

9) สาเหตุหลักที่ใช้พิจารณาประกอบการผลิตบุคลากรตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาจนถึงปวส./อนุปริญญาจะเน้นนโยบายภาครัฐ/ต้นสังกัด แต่ถ้าปริญญาตรี จะเน้นมาตรฐานการศึกษา

3.4 การประมาณการอุปสงค์แรงงานของจังหวัดในอนาคต ปี พ.ศ. 2555-2559

3.4.1 ประเด็นการประมาณการ

สิ่งที่สำคัญในการจัดทำแผนพัฒนากำลังคน คือต้องมีการประเมินสถานการณ์แรงงานทั้งในปัจจุบันและการประมาณการความต้องการกำลังคนในอนาคต เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการและการพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานอย่างต่อเนื่อง เหตุผลสำคัญประการหนึ่งคือกำลังคนบางประเภทโดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังคนระดับสูงและระดับกลางจะต้องใช้เวลาในการให้การศึกษาและฝึกอบรมจึงจำเป็นต้องคาดประมาณความต้องการล่วงหน้า ในส่วนนี้จะกล่าวถึงผลการประมาณการอุปสงค์ในระยะ 5 ปีข้างหน้า (ปี 2555 – 2559) การประมาณการนี้ใช้โปรแกรม (Software) การประมาณการความต้องการกำลังคนของทางสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่ยุ่งยากมาก ไม่ใช่ข้อมูลมาก และ พยายามใช้ข้อมูลเท่าที่มีอยู่เท่านั้น

ตารางที่ 3.8 ผลการประมาณการความต้องการกำลังคนโดยรวมจำแนกตามอุตสาหกรรมของจังหวัด ปี 2555 – 2559

สาขาการผลิต	ปี					อัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ย (ร้อยละ)
	2555	2556	2557	2558	2559	
ภาคเกษตรกรรม	165,567	167,202	168,297	168,244	167,681	0.25
การเกษตร ค่าสัตว์ และป่าไม้	158,888	160,406	161,402	161,394	160,890	0.25
การเลี้ยงสัตว์บก สัตว์น้ำ และการประมง	6,679	6,796	6,895	6,850	6,791	0.33
ภาคอุตสาหกรรม	69,911	72,279	74,824	77,466	80,109	2.76
การผลิต	31,329	32,310	33,396	34,206	35,204	2.36
อาหารและอาหารสัตว์	7,714	7,767	7,804	7,757	7,708	-0.02

หน่วย: คน

ตารางที่ 3.8 (ต่อ)

สาขาการผลิต	2555	2556	2557	2558	2559	อัตราการ เพิ่มขึ้นเฉลี่ย (ร้อยละ)
สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	17,037	17,826	18,559	19,383	20,174	3.44
รองเท้าและเครื่องหนัง	-	-	-	-	-	-
อัญมณีและเครื่องประดับ	1	1	1	2	2	na
ไม้และเครื่องเรือน	4,454	4,600	4,667	4,768	4,849	1.71
กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ	-	-	-	-	-	-
ปิโตรเลียม	-	-	-	-	-	-
ปิโตรเคมี	663	630	850	743	877	5.75
เคมี	3	3	3	3	4	na
ยางพาราและผลิตภัณฑ์ยาง	431	442	449	456	469	1.70
ผลิตภัณฑ์พลาสติก	431	442	449	456	469	1.70
เซรามิกและแก้ว	11	11	11	12	12	1.76
เหล็กและเหล็กกล้า	-	-	-	-	-	-
แม่พิมพ์	-	-	-	-	-	-
เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	-	-	-	-	-	-
ยานยนต์และชิ้นส่วน	-	-	-	-	-	-
อุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ	-	-	-	-	-	-
เหมืองแร่และเหมืองหิน	90	94	97	101	104	2.93
ก่อสร้าง	37,777	39,136	40,571	42,375	43,991	3.09
การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	715	739	761	785	808	2.48
ภาคบริการ	175,455	180,336	185,283	190,794	195,442	2.18
ขายส่ง ขายปลีกยานยนต์	54,341	55,550	56,996	58,463	59,832	1.94
โรงแรม กภัตตาคาร และร้านอาหาร	33,112	34,767	36,138	37,378	38,516	3.07
โลจิสติกส์	5,692	5,844	6,049	6,260	6,417	2.43
การท่องเที่ยว	203	208	215	223	228	2.35
สถาบันการเงิน บริการด้านธุรกิจ	1,188	1,234	1,288	1,344	1,397	3.29
อสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า	7,483	7,634	7,765	7,955	8,155	1.73
โรงพยาบาล บริการสุขภาพ	8,507	8,667	8,824	9,001	9,106	1.37

ตารางที่ 3.8 (ต่อ)

สาขาการผลิต	2555	2556	2557	2558	2559	อัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ย (ร้อยละ)
การบริการอื่นๆ	64,928	66,433	68,010	70,170	71,792	2.03
รวม	410,933	419,817	428,405	436,504	443,232	1.52

ที่มา : <http://manpower.mol.go.th>

จากตารางที่ 3.8 พบว่าในอีก 5 ปี ข้างหน้า ความต้องการแรงงานในภาคอุตสาหกรรมโดยรวมของจังหวัดนครราชสีมา เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.52 ต่อปี โดยภาคอุตสาหกรรมมีอัตราการจ้างงานเพิ่มขึ้นเฉลี่ยสูงสุดร้อยละ 2.76 รองลงมา คือ ภาคบริการ ร้อยละ 2.18 และภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 0.25 ตามลำดับ สำหรับสาขาการผลิตที่มีจำนวนการจ้างงานโดยรวมเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ สาขาปิโตรเคมี ร้อยละ 5.75 รองลงมาคือ สาขาสีทอและเครื่องนุ่งห่ม ร้อยละ 3.44 สาขาสถาบันการเงิน บริการด้านธุรกิจ ร้อยละ 3.29 สาขาก่อสร้าง ร้อยละ 3.09 และสาขาโรงแรม กภัตตาคาร และร้านอาหาร (ร้อยละ 3.07) ตามลำดับ

ตารางที่ 3.9 ผลการประมาณการความต้องการกำลังคนโดยรวมจำแนกตามระดับการศึกษาของจังหวัด ปี 2555 –

2559

หน่วย: คน

ระดับการศึกษา	2555	2556	2557	2558	2559	สัดส่วนการจ้างงาน	อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	258,358	262,512	265,327	267,789	272,129	61.84	1.04
มัธยมศึกษาตอนต้น	50,940	53,085	54,994	55,961	56,759	12.67	2.19
มัธยมศึกษาตอนปลาย	38,779	40,152	41,881	43,465	43,456	9.69	2.50
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	10,683	11,337	11,969	12,576	12,526	2.76	3.23
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	14,247	14,389	15,314	16,064	16,656	3.57	3.17
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	38,742	39,296	40,076	42,080	42,884	9.46	2.05
รวม	411,749	420,771	429,561	437,935	444,410	100.00	1.54

ที่มา : <http://manpower.mol.go.th>

จากตารางที่ 3.9 เมื่อจำแนกการประมาณการความต้องการกำลังคนโดยรวม ตามระดับการศึกษาพบว่า ในทุกปีที่มีการประมาณการ พบอัตราการเติบโตของจำนวนความต้องการในระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 3.23 รองลงมาคือระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) คิดเป็นร้อยละ 3.17 และระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายคิดเป็นร้อยละ 2.30 ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ร้อยละ 2.05 มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 2.19 และประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ร้อยละ 1.04

สำหรับสัดส่วนการจ้างงานในระดับการศึกษาต่างๆ พบว่า ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามีสัดส่วนการจ้างงานสูงสุด คือร้อยละ 61.84 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 12.67 มัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 9.96 และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ร้อยละ 9.46

ตารางที่ 3.10 ผลการประมาณการความต้องการกำลังคนโดยรวมจำแนกตามอาชีพของจังหวัด ปี 2555 – 2559

หน่วย: คน

อาชีพ	2555	2556	2557	2558	2559	สัดส่วนการจ้างงาน	อัตราการเจริญเติบโต (ร้อยละ)
ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส และผู้จัดการ	23,617	23,523	23,272	25,415	25,741	5.48	1.73
ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่างๆ	17,090	17,361	17,673	18,188	18,257	3.99	1.33
ช่างเทคนิคสาขาต่างๆ และ ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	11,280	11,471	12,445	12,734	12,782	2.74	2.53
เสมียน	11,586	11,341	11,195	12,040	12,273	2.63	1.58
พนักงานบริการ และ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด	81,125	84,747	88,500	89,682	92,590	19.68	2.67
ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง	125,463	123,697	122,690	119,403	116,451	27.39	-1.48
ผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	108,688	114,224	119,848	125,198	130,973	27.00	3.80
ผู้ปฏิบัติการเครื่องจักร โรงงาน และเครื่องจักร และ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	15,357	15,570	16,295	16,619	16,952	3.64	2.00
อาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆ	31,591	32,392	32,734	33,983	34,544	7.45	1.80
รวม	425,797	433,326	444,652	453,262	460,603	100.00	1.58

จากตารางที่ 3.10 ในทุกปีที่มีการประมาณการพบว่ามีอัตราการเติบโตของจำนวนความต้องการกำลังคนโดยรวมในสาขาอาชีพผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่นๆที่เกี่ยวข้อง สูงสุดร้อยละ 3.80 รองลงมาคือ สาขาอาชีพช่างเทคนิค และผู้ประกอบการอาชีพต่างๆที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 2.53 และสาขาอาชีพผู้ปฏิบัติการเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักร และผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ ร้อยละ 2.00 และพบว่ามีสาขาอาชีพที่มีแนวโน้มลดกำลังคนลงในอีก 5 ปี ข้างหน้า คือ อาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง ร้อยละ 1.48

ตารางที่ 3.11 ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่ม ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อขยายหรือลดตำแหน่งงาน และ ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อทดแทนแรงงานเก่าที่ออกไป จำแนกตามสาขาการผลิตของจังหวัด ปี 2555-2559

สาขาการผลิต	2555	2556	2557	2558	2559	จำนวนเฉลี่ย
ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่ม						
ภาคเกษตร	1,461	936	966	885	4,056	1,660.80
ภาคอุตสาหกรรม	7,853	7,152	7,888	8,214	8,114	7,844.20
ภาคบริการ	7,486	8,207	9,332	9,301	8,345	8,534.20
รวม	16,800	16,295	18,186	18,400	20,515	18,039.20
ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อขยายหรือลดตำแหน่งงาน						
ภาคเกษตร	-810	-1,984	-1,404	-3,133	-3,243	2,114.80
ภาคอุตสาหกรรม	5,982	5,623	5,922	6,206	5,914	5,929.40
ภาคบริการ	3,565	5,634	4,874	6,046	4,914	5,006.60
รวม	8,737	9,273	9,392	9,119	7,585	8,821.20
ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อทดแทนแรงงานเก่า						
ภาคเกษตร	2,628	2,611	2,577	2,552	2,496	2,572.80
ภาคอุตสาหกรรม	1,844	1,939	2,025	2,118	2,218	2,028.80
ภาคบริการ	3,147	3,224	3,313	3,414	3,516	3,322.80
รวม	7,619	7,774	7,915	8,084	8,230	7,924.40

ที่มา : <http://manpower.mol.go.th>

จากตารางที่ 3.11 ผลจากการประมาณการความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่ม ในภาพรวม พบว่า ทั้ง 3 ภาคการผลิต ได้แก่ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ มีความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มมากขึ้น

เฉลี่ยเท่ากับ 1.8 หมื่นคนต่อปี โดยภาคบริการมีความต้องการส่วนเพิ่มเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 8.5 พันคนต่อปี รองลงมา ภาคอุตสาหกรรม 7.8 พันคนต่อปี และภาคเกษตรกรรม 1.6 พันคนต่อปี ตามลำดับ

ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่ม สามารถแยกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ ความต้องการส่วนเพิ่มเพื่อขยาย/ลด ตำแหน่งงาน และความต้องการส่วนเพิ่มเพื่อทดแทนแรงงานเก่าที่ออกไป โดยในส่วนของความต้องการ กำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อขยาย/ลดตำแหน่งงาน โดยรวม มีจำนวนเฉลี่ยเท่ากับ 8.8 พันคนต่อปี โดยใน ภาคอุตสาหกรรมมีการขยายตำแหน่งงานมากที่สุด เฉลี่ย 5.9 พันคนต่อปี รองลงมาคือ ภาคบริการ มีการขยาย ตำแหน่งงานเฉลี่ย 5.0 พันคนต่อปี แต่ในภาคเกษตรพบว่า มีการลดตำแหน่งงานลง คิดเป็นจำนวนโดยเฉลี่ย เท่ากับ 2.1 พันคนต่อปี ในส่วนของการทดแทนแรงงานที่ออกไป พบว่า โดยรวมมีความต้องการส่วนเพิ่มเพื่อ ทดแทนแรงงานเก่า เฉลี่ยเท่ากับ 7.9 พันคนต่อปี ภาคบริการมีความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อทดแทน แรงงานเก่ามากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 3.3 พันคนต่อปี รองลงมาได้แก่ ภาคเกษตรกรรม เฉลี่ยเท่ากับ 2.5 พันคนต่อปี และภาคอุตสาหกรรม เฉลี่ยเท่ากับ 2.0 พันคนต่อปี

ตารางที่ 3.12 ผลการประมาณการความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่ม ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อการขยาย หรือลดตำแหน่งงาน และ ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อการทดแทนแรงงานเก่าที่ ออกไป จำแนกตามระดับการศึกษาของจังหวัด ปี 2555 – 2559

หน่วย: คน

ระดับการศึกษา	2555	2556	2557	2558	2559	จำนวนเฉลี่ย
ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่ม						
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	2,942	8,938	7,637	7,426	9,384	7,265.40
มัธยมศึกษาตอนต้น	2,888	3,147	2,932	1,952	1,808	2,545.40
มัธยมศึกษาตอนปลาย	6,174	2,125	2,505	2,347	756	2,781.40
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	-973	866	851	829	179	350.40
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	598	430	1,216	1,053	898	839.00
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	5,238	1,271	1,540	2,770	1,570	2,477.80
รวม	16,867	16,777	16,681	16,377	14,595	16,259.40
ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อขยาย/ลดตำแหน่งงาน						
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	-1,817	4,127	2,785	2,498	4,345	2,387.60
มัธยมศึกษาตอนต้น	1,943	2,167	1,935	942	787	1,554.80
มัธยมศึกษาตอนปลาย	5,455	1,377	1,731	1,571	-12	2,024.40

ระดับการศึกษา	2555	2556	2557	2558	2559	จำนวน เฉลี่ย
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	-1,175	653	628	606	-49	132.60
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	339	154	929	754	605	556.20
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	4,531	550	782	1,998	801	1,732.40
รวม	9,276	9,028	8,790	8,369	6,477	8,388.00
ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อการทดแทนแรงงานเก่า						
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	4,687	4,759	4,811	4,852	4,928	4,807.40
มัธยมศึกษาตอนต้น	908	945	980	997	1,010	968.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย	694	719	748	774	776	742.20
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	191	202	213	223	223	210.40
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	256	259	276	287	299	275.40
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	697	707	721	758	772	731.00
รวม	7,433	7,591	7,749	7,891	8,008	7,734.40

ที่มา : <http://manpower.mol.go.th>

จากตารางที่ 3.12 จากผลการประมาณการความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มจำแนกตามระดับการศึกษา จากปี 2555-2559 โดยรวมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.6 หมื่นคนต่อปี ระดับการศึกษาที่มีความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า โดยเฉลี่ยประมาณ 7.3 พันคนต่อปี รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยเฉลี่ยประมาณ 2.7 พันคนต่อปี และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า โดยเฉลี่ย 2.4 พันคนต่อปี

เมื่อพิจารณาแยกเป็นความต้องการส่วนเพิ่มเพื่อขยายหรือลดตำแหน่งงาน โดยส่วนใหญ่พบว่า ยังคงมีการขยายตำแหน่งงานในทุกระดับการศึกษาเฉลี่ยประมาณ 8.3 พันคนต่อปี โดยตำแหน่งงานที่มีการขยายสูงสุดอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าเฉลี่ยประมาณ 2.3 พันคนต่อปี (พบว่ามี การลดตำแหน่งงานในปี 2555 สำหรับระดับนี้เฉลี่ยประมาณ 1.8 พันคนต่อปี) รองลงมามีการขยายของตำแหน่งงานในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เฉลี่ยประมาณ 2 พันคนต่อปี (พบว่ามี การลดตำแหน่งงาน ในปี 2559 สำหรับระดับการศึกษานี้เฉลี่ยประมาณ 12 คนต่อปี) และมีการขยายตำแหน่งงานในระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นเฉลี่ย 1.5 พันคนต่อปี

สำหรับความต้องการส่วนเพิ่มเพื่อทดแทนแรงงานเก่าที่ออกไปโดยรวมเฉลี่ยประมาณ 7.3 พันคนต่อปี อยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามากที่สุด เฉลี่ยประมาณ 4.8 พันคนต่อปี รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้น เฉลี่ย 962 คนต่อปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเฉลี่ยประมาณ 742 คนต่อปี

ตารางที่ 3.13 ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่ม ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อขยายหรือลดตำแหน่งงาน และ ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อทดแทนแรงงานเก่าที่ออกไป จำแนกตามสาขาอาชีพ

หน่วย: คน

อาชีพ	2555	2556	2557	2558	2559	ค่าเฉลี่ย
ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่ม						
ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส และ ผู้จัดการ	-708	-1,206	879	1,818	1,442	445
ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่างๆ	1,380	1,257	1,845	1,057	569	1,221.60
ช่างเทคนิคสาขาต่างๆ และ ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	-1	1,243	94	601	1,080	603.40
เสมียน	-254	-77	1,190	833	393	417
พนักงานบริการ และ พนักงานขายในร้านค้าและ ตลาด	5,270	5,628	3,946	2,284	2,516	3,928.80
ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง	5,618	5,136	2,783	2,970	2,632	3,827.80
ผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจด้านความสามารถทางฝีมือ และธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	3,639	3,570	3,592	2,916	3,441	3,431.60
ผู้ปฏิบัติการเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักร และ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	682	861	961	159	552	643
อาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆ	1,141	272	1,246	1,731	1,589	1,195.80
รวม	16,767	16,684	16,536	14,369	14,214	15,714
ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อขยายหรือลดตำแหน่งงาน						
ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส และ ผู้จัดการ	585	-136	-332	1,975	250	468.40
ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่างๆ	303	281	254	492	99	285.80
ช่างเทคนิคสาขาต่างๆ และ ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	-404	160	904	213	-2	174.20
เสมียน	88	-299	-191	772	190	112.00

พนักงานบริการ และ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด	3,200	3,683	3,385	1,039	2,683	2,798.00

ที่มา : <http://manpower.mol.go.th>

ตารางที่ 3.13 (ต่อ)

หน่วย: คน

อาชีพ	2555	2556	2557	2558	2559	ค่าเฉลี่ย
ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้าน การเกษตรและการประมง	83	-139	-579	-2,229	-2,083	-989.40
ผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจด้านความสามารถ ทางฝีมือและธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	4,577	4,752	4,632	4,765	5,080	4,760.80
ผู้ปฏิบัติการเครื่องจักรโรงงานและ เครื่องจักร และ ผู้ปฏิบัติงานด้านการ ประกอบ	-24	110	605	228	227	229.20
อาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆ	798	761	178	1,107	497	668.20
รวม	9,206	9,173	8,854	8,362	6,941	8,507.20
ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อทดแทนแรงงานเก่า						
ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับ อาวุโส และผู้จัดการ	417	412	446	448	450	434.60
ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่างๆ	321	325	334	336	336	330.40
ช่างเทคนิคสาขาต่างๆ และ ผู้ ประกอบการวิชาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	202	216	223	223	224	217.60
เสมียน	200	202	213	218	220	222.60
พนักงานบริการ และ พนักงานขาย ในร้านค้าและตลาด	1,477	1,537	1,556	1,602	1,648	1,564.00
ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้าน การเกษตรและการประมง	2,454	2,442	2,401	2,363	2,322	2,396.40
ผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจด้าน ความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	1,816	1,893	1,971	2,054	2,140	1,974.80
ผู้ปฏิบัติการเครื่องจักรโรงงานและ เครื่องจักร และ ผู้ปฏิบัติงานด้านการ	259	268	273	278	280	271.60

ประกอบ						
อาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆ	563	565	582	593	603	581.20
รวม	7,709	7,860	7,999	8,115	8,223	7,981.20

จากตารางที่ 3.13 พบว่า ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่ม จำแนกตามอาชีพ โดยรวมเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1.5 หมื่นคนต่อปี อาชีพที่มีความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มมากที่สุด ได้แก่ อาชีพพนักงานบริการ เฉลี่ยเท่ากับ 3.9 พันคนต่อปี และอาชีพผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจ เฉลี่ยเท่ากับ 3.4 พันคนต่อปี

สำหรับความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อขยาย/ลดตำแหน่งงาน พบว่า อาชีพที่มีความต้องการขยายตำแหน่งงานมากที่สุด คือ อาชีพผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉลี่ยประมาณ 4.7 พันคนต่อปี รองลงมาได้แก่ พนักงานบริการและพนักงานขาย เฉลี่ยประมาณ 2.7 พันคนต่อปี และอาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆ เฉลี่ยประมาณ 6.6 ร้อยคนต่อปี และพบว่า ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อขยาย/ลดตำแหน่งงาน สำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมงลดลง เฉลี่ยประมาณ 9.8 ร้อยคนต่อปี

ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อทดแทนแรงงานเก่า พบว่า อาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง มีความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อทดแทนแรงงานเก่ามากที่สุด เฉลี่ยประมาณ 2.3 พันคนต่อปี รองลงมาได้แก่ อาชีพผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เฉลี่ยประมาณ 1.9 พันคนต่อปี และอาชีพพนักงานบริการและพนักงานขายในร้านค้าและตลาด เฉลี่ยประมาณ 1.5 พันคนต่อปี

3.5 การประมาณการอุปทานแรงงานของจังหวัดในอนาคตปี พ.ศ. 2555-2559

3.5.1 ประเด็นการประมาณการ

สำหรับในด้านอุปทานได้มีการประมาณการจำนวนผู้จบการศึกษาและเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคตเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนากำลังคนในอนาคต โดยนำไปเทียบกับอุปสงค์ส่วนเพิ่มในแต่ละระดับการศึกษาซึ่งได้ประมาณการไว้แล้วในข้อ 3.5 ผลการประมาณการในที่นี้ได้จากการใช้โปรแกรม (Software) อย่างง่าย ซึ่งทางสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยจัดทำขึ้น

3.5.2 ผลการประมาณการอุปทาน

1) ในปี 2554 มีอุปทานรวมของจังหวัดซึ่งเป็นแรงงานใหม่ 5,013 คน และในอีก 5 ปีข้างหน้า คือ ปี 2559 จะเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเป็น 5,017 คน สาเหตุหลักเกิดจากมีนักเรียนวัยเรียนที่เข้าสู่ระบบการศึกษาน้อยลง

2) จำนวนอุปทานจะปรากฏให้เห็นมากที่สุดที่ระดับการศึกษา ม.3 จำนวน 2,292 คน ซึ่งมีข้อสังเกตว่า ยังมีนักเรียนที่จบการศึกษาและไม่เรียนต่อในจังหวัดอีกเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะระดับ ม.6 มีผู้จบการศึกษาและต้องการออกมาทำงานถึง 1,574 คนในจังหวัดนี้

3) จำนวนผู้จบการศึกษาและเข้าสู่ตลาดแรงงาน (อุปทาน) ในระดับ ปวส./อนุปริญญา มีถึง 886 คน สูงกว่าจำนวนอุปทานระดับ ปวช. มาก ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะในจังหวัดในแต่ละปีจะมีทั้งผู้จบ ปวช. ในจังหวัดอื่น ๆ และบางส่วนเป็นผู้จบ ปวช. ในจังหวัดมาเรียนต่อมากขึ้น

4) จำนวนอุปทานในระดับปริญญาตรีขึ้นไปมี 200 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่ไม่สูงมากนัก แต่ถ้ากิจกรรมทางเศรษฐกิจของจังหวัดไม่มีการดูดซับแรงงานในระดับนี้พอก็อาจมีการว่างงานในระดับการศึกษาสูงเกิดขึ้น

ตารางที่ 3.14 ประมาณการอุปทานแรงงานใหม่ ปี 2555-2559 จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	2554	2555	2556	2557	2558	2559
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม. 3)	2,292	2,293	2,378	2,320	2,320	2,319
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 6)	1,574	1,619	1,562	1,584	1,582	1,562
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	61	61	61	61	60	60
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส./อนุปริญญา)	886	904	878	889	885	876
ปริญญาตรี	201	201	201	200	200	199
ปริญญาโทขึ้นไป	-	-	-	-	-	-
รวม	5,013	5,078	5,080	5,054	5,047	5,017

ที่มา : <http://manpower.mol.go.th>

3.6 เปรียบเทียบความสมดุลของอุปสงค์และอุปทานในจังหวัด

ด้านอุปทาน ซึ่งได้กล่าวถึงมาก่อนหน้านี้สามารถเขียนเป็นสูตรง่ายๆ คือ

$$S_{it} = E_{it} + U_{it}$$

เมื่อ S_{it} คือ กำลังแรงงานตามระดับการศึกษา i ณ เวลาที่ t (คน)

E_{it} คือ จำนวนผู้มีงานทำตามระดับการศึกษา i ณ เวลาที่ t (คน)

U_{it} คือ จำนวนผู้ว่างงานตามระดับการศึกษา i ณ เวลาที่ t (คน)

ด้านอุปสงค์คือ

$$D_{it} = E_{it} + V_{it}$$

เมื่อ D_{it} คือ จำนวนอุปสงค์แรงงานตามระดับการศึกษา i ณ เวลาที่ t (คน)

E_{it} คือ จำนวนผู้มีงานทำ (คน)

V_{it} คือ จำนวนตำแหน่งว่างตามระดับการศึกษา i ณ เวลาที่ t (คน)

ระดับดุลยภาพคือ

$$D_{it} = S_{it}$$

$$D_{it} - S_{it} = (E_{it} - V_{it}) - (E_{it} - U_{it}) = u_{it} - V_{it} = 0$$

$D_{it} > S_{it}$ = อุปสงค์ส่วนเกิน

$D_{it} < S_{it}$ = อุปทานส่วนเกิน

ตารางที่ 3.15 ประมาณการอุปสงค์ส่วนเพิ่มรวม จำแนกตามระดับการศึกษา ปี 2555-2559

ระดับการศึกษา	2555	2556	2557	2558	2559
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	2,942	8,938	7,637	7,426	9,384
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม. 3)	2,888	3,147	2,932	1,952	1,808
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 6)	6,174	2,125	2,505	2,347	756
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	-973	866	851	829	179
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส./อนุปริญญา)	598	430	1,216	1,053	898
ปริญญาตรี	238	271	540	770	570
รวม	11,867	15,777	15,681	14,377	13,595

ที่มา : <http://manpower.mol.go.th>

ตารางที่ 3.16 ประมาณการอุปทานแรงงานใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา ปี 2555-2559

ระดับการศึกษา	2555	2556	2557	2558	2559
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม. 3)	2,293	2,378	2,320	2,320	2,319
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 6)	1,619	1,562	1,584	1,582	1,562
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	61	61	61	60	60
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส./อนุปริญญา)	904	878	889	885	876
ปริญญาตรีขึ้นไป	201	201	200	200	199
รวม	4,877	4,879	4,854	4,847	4,817

ที่มา : <http://manpower.mol.go.th>

ตารางที่ 3.17 เปรียบเทียบส่วนต่างของอุปสงค์และอุปทานแรงงาน จำแนกตามระดับการศึกษาปี 2555-2559

ระดับการศึกษา	2555	2556	2557	2558	2559
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม. 3)	595	1,585	612	-368	-1,239
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 6)	4,555	2,064	921	765	-806
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	-1,034	805	790	769	119
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส./อนุปริญญา)	-306	-448	327	168	22
ปริญญาตรีขึ้นไป	37	70	340	570	698
รวม	3,874	4,076	2,990	1,904	-1,206

ที่มา : <http://manpower.mol.go.th>

ตารางที่ 3.18 เปรียบเทียบส่วนต่างของอุปสงค์และอุปทานแรงงาน จำแนกตามระดับการศึกษาปี 2555-2559
(รวมระดับประถมศึกษา)

ระดับการศึกษา	2555	2556	2557	2558	2559
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	2,942	8,938	7,637	7,426	9,384
ม. 3	595	1,585	612	-368	-1,239
ม. 6	4,555	2,064	921	765	-806
ปวช.	-1,034	805	790	769	119
ปวส./อนุปริญญา	-306	-448	327	168	22
ปริญญาตรีขึ้นไป	37	70	340	570	698
รวม	6,789	13,014	10,627	9,330	8,178

ที่มา : <http://manpower.mol.go.th>

ในส่วนนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงการเปรียบเทียบอุปสงค์ตามระดับการศึกษา (D_{it}) ในตารางที่ 3.15 กับอุปทานตามระดับการศึกษา (S_{it}) ซึ่งปรากฏในตารางที่ 3.16 ผลจากการเปรียบเทียบนำเสนอไว้ 2 ตาราง คือ ตารางที่ 3.17 ไม่นำผู้จบการศึกษาหรือต่ำกว่ามาเปรียบเทียบ และตารางที่ 3.18 นำเอาความต้องการในระดับการศึกษาปฐมศึกษาหรือต่ำกว่ามาเปรียบเทียบ ซึ่งผลการเปรียบเทียบ ปรากฏว่า

ตารางที่ 3.17 เปรียบเทียบส่วนต่างของอุปสงค์และอุปทานแรงงาน จำแนกตามระดับการศึกษาปี 2555 - 2559 เมื่อไม่นำผู้จบการศึกษาระดับปฐมศึกษาหรือต่ำกว่ามาเปรียบเทียบ ผลการเปรียบเทียบพบว่า โดยรวมเกิดอุปสงค์ส่วนเกิน (Excess Demand) เกือบทุกปีประมาณการ ยกเว้นปี 2559 ที่เกิดอุปทานส่วนเกิน (Excess Demand) ขึ้นในระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) ส่งผลให้เกิดอุปทานส่วนเกินโดยรวม

ตารางที่ 3.18 เปรียบเทียบส่วนต่างของอุปสงค์และอุปทานแรงงาน จำแนกตามระดับการศึกษาปี 2555 - 2559 เมื่อนำผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามาเปรียบเทียบ ผลการเปรียบเทียบพบว่า มีอุปสงค์ส่วนเกินในระดับปฐมศึกษาหรือต่ำกว่าเป็นจำนวนมากถึง 2,942 คน และเพิ่มสูงขึ้นมากถึง 9,384 คน ในปี 2559 ซึ่งจำนวนความต้องการส่วนนี้เปรียบเสมือนตำแหน่งงานว่าง (V_{it}) แต่ไม่สามารถนำมากำหนดเป็น Flow ของอุปทานได้ เนื่องจากคนกลุ่มนี้อายุยังไม่ถึงวัยกำลังแรงงาน 15 ปี แต่ตลาดแรงงานของจังหวัดมีความต้องการแรงงานที่มีการศึกษาระดับนี้สูง ซึ่งต้องหาคคนที่ว่างงานในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (U_{it}) ทั้งจากจังหวัดนี้ หรือนำเข้ามาจากจังหวัดอื่น ๆ มาเพิ่มหรือที่ใช้อยู่ในปัจจุบันส่วนหนึ่งเป็นแรงงานต่างด้าว

